

Vil du vite mer om Svenska Dysfagiförbundet
 Eller bestille flere brosjyrer, kan du:

- gå inn på forbundets hjemmeside: <http://www.dysfagi.se>
- maile oss på info@dysfagi.se

Din støtte behøves for at vi kan fortsette å gi hjelp og informasjon til alle titusentalls mennesker som har spise- og svelgevansker. Forbundet tar med takk i mot bidrag på kontonr. 631411-6. Hvis du vil bidraget skal gå til forskning om spise- og svelgevansker, merk giroen med "Gavefondet". Skriv din adresse så vi kan sende takkebreve.

Støtt oss, bli medlem og få forbundets tidsskrift Dysfaginytt fire ganger per år ved å betale 250- kroner til Dysfagiforeningen, kontonr. 6213129-7.

Tekst: Lita Thibling Grahn
 Oversettelse til norsk: Jarle Sande

1

Har du lett for å svelge vrangt?

Stopper maten opp et sted når du spiser?

Har du spise- eller svelgevansker?

STILL DIN EGEN DIAGNOSE

Svenska Dysfagiförbundet

Det er dessverre vanlig at pasienter med svelgevansker (dysfagi) blir feiltolket og til og med henvist til psykiater når de søker lege for sin dysfagi første gangen. Mange opplever dette som dypt krenkende og våger ikke søke hjelp flere ganger for sine vansker. Med hjelp av denne brosjyren, som retter seg mot alle ulike former av dysfagi som finnes, er sannsynligheten stor for at du havner på rett sted i utredningslabyrinten helt fra begynnelsen. Det kan være til stor hjelp for deg og din lege når det gjelder å velge rett behandling. Det vil også spare deg og helsevesenet tid, såvel som penger.

Det finnes fire hovedtyper av svelgevansker, dysfagi:

- *Preoral* dysfagi er problemer med å føre maten fra tallerkenen til munnen.
- *Oral* dysfagi handler om vanskeligheter med å håndtere maten i munnen.
- *Faryngeal* dysfagi innebærer at maten kan stoppe opp i nedre del av svelget og lett havne i luftveiene.
- *Øsofageal* dysfagi har å gjøre med spiserørets manglende evne til å transportere maten til magesekken.

Gjennom å svare på følgende spørsmål kan du med stor sannsynlighet komme fram til hvilken type dysfagi du har.

Svarer du ja på noen av følgende spørsmål, har du en preoral dysfagi:

- Har du vanskeligheter selv med å føre maten til munnen?
- Har du vanskeligheter med å sitte oppreist?
- Har du vanskeligheter med å få tak i maten med bestikket?
- Er du noen ganger for trett og orker ikke å spise?

Svarer du ja på noen av følgende spørsmål, har du en oral dysfagi:

- Er det vanskelig å bevege tungen i munnen slik du vil (noe som også gjør det vanskelig å snakke helt tydelig)?
- Er det vanskelig å få i gang svelgingen, å utløse svelgereflexen?
- Lekker mat eller drikke ut av munnen eller opp i nasen?
- Er det vanskelig for deg å tygge maten?
- Har du problemer med sikling?
- Henger maten iblant fast i munnen slik at den blir vanskelig å svelge ned?

Svarer du ja på noen av følgende spørsmål, har du en faryngeal dysfagi:

- Pleier stemmen din å bli ”gruggen” og urén når du har svelget?
- Svelger du feil og får hosteanfall når du spiser eller drikker?

Svarer du ja på noen av følgende spørsmål, har du en øsofageal dysfagi:

- Pleier du å få en følelse av det stopper opp i brystet når du spiser?
Hvis ja, blir det alltid stopp ved en viss størrelse på det du svelger (såkalt konstant dysfagi som pleier å skyldes en form for forsnævring i spiserøret) eller blir det stopp uavhengig av størrelsen på det du svelger (såkalt intermitterende dysfagi som ofte skyldes et mellomgulvsbrokk)?
- Hender det iblant at du gulper opp mat som smaker som da du svelget det første gang?
- Får du krampesmerter i brystet når du spiser?

Den som har øsofageal dysfagi pleier å ha andre symptomer samtidig: brystmerter, klumpfølelse i halsen, sure oppstøt, anstrengende hoste eller heshet.

Hva finnes det av sykdomsårsaker til disse fire hovedtyper av dysfagi?

Som du forstår, må en rekke andre spørsmål besvares før du skal kunne finne rett diagnose, men du har kommet et stykke på vei.

Preoral dysfagi:

Slag med lammelse i arm eller fot som innebærer dårlig støtte for å sitte eller holde seg oppreist sittende, CP-skader, Parkinsons sykdom, Amyotrofisk lateralsklerose (ALS), MS, lammelser etter skade, alderdomssvekkelse, senilitet, demens, Alzheimers sykdom.

Oral dysfagi:

Slag, Downs syndrom, leppe- og ganespalte, Parkinsons sykdom, ALS, MS, Sjøgrens syndrom, munntørrehet, legemiddelrelatert tørrehet i munnen, tumorer, stråleskader, sterk uro og angst, feil bitt, dårlige tenner eller dårlig kjevefunksjon, senilitet.

Faryngeal dysfagi

Slag, forsnævring i øver del av spiserøret, utvikling av lommer i svelget (Zenkers divertikkel), stråleskader, nakkesleng, Parkinsons sykdom, MS, ALS, mellomgulvsbrokk.

Øsofageal dysfagi

Mellomgulvsbrokk, achalasia cardiaea, tumor eller innsnevninger, misdannelser, sklerodermi.

Brosjyrer om ulike former for dysfagi kan bestilles fra forbundets kontor, se neste side.

